

Studenttilbud - kun 40 kroner i måneden →

En pris - fri bruk

Alt du trenger for å håndtere økonomien.

Vit at vi er der.

SpareBank 1 Midt-Norge

Sett inn annonse

6767 stillinger

60578 eiendommer

45559 biler

37603 saker & ting

3999 mc'er

11585 båter

Adressaavisen

adressa.no | meninger

04.09.2005

Kundeservice

Ferieflytting

Annonse

Abonnement

Kontaktinfo

Vinslipp

SEPTEMBER 2005

Vurdert av Ulf Dalheim

02270

MMS SMS

2270

TIPS

nyheter

trondheim
sør-trøndelag
nord-trøndelag
nordmøre
innenriks
utenriks
økonomi
været

aktuelt

student
valg 2005
velgerpanel
podcast
kjendistoppen

blogg

Evas sexblogg
Frodes spillblogg

kultur

musikk
tv
film
spill
bok
scene
utguiden
trondheimpuls

fotball

RBK
kampen direkte
eliteserien
engelsk fotball
landslaget

sport

håndball
ishockey
vintersport
tabeller

forbruker

eva om sex
sex og samliv
personlig økonomi
reiseliv

jakt
laksefiske
bil
bolig
student
vin
helse

på nett

nettmøter
quiz
bildeserier
webkamera
skattesøk

teknologi

digital
mobil

meninger

si din mening
ut-brudd

Reklame:

Jakttilbudene

finner du HER

Publisert 08.10.2004 - 09:35 | Endret: 08.10.2004 - 09:35

Overgrep og helseskader

Helsearbeideres manglende kunnskap om og interesse for krenkelser som foregår i de private rom og bak lukkede dører kan bidra til at tausheten opprettholdes og at overgrepene fortsetter.

Tekst:

[Abonner!](#)[Tips oss!](#)[Utskrift](#)

ANNA LUISE KIRKENG Dr. med., spesialist og veileder i allmennmedisin «Å forvandle gull til bly» er ikke tittelen på en bok om omvendt alkymi eller svart magi, men på en medisinsk artikkel publisert i 2002. Legen Vincent J. Felitti sammenfatter der en stor studie, den såkalte Adverse Childhood Experience Study (ACE-studien). På bakgrunn av informasjon fra over 17 000 voksne personer har forskerne vurdert sammenhengene mellom visse typer barndomsopplevelser og de viktigste risikofaktorer for de ledende dødsårsaker blant voksne i dagens USA. Barndomsopplevelsene forskerne har fokusert på er følgende: psykisk, fysisk og seksuelt misbruk av barnet selv; det å vokse opp med voksne som misbruker alkohol eller narkotika, som har mentale lidelser eller har prøvd å ta sitt liv, som mishandler barnets mor, eller som har vært dømt eller fengslet. Forskerne registrerte en mye høyere forekomst av risikofaktorer for alvorlige sykdommer blant studiepersoner som anga de nevnte barndomsopplevelser, sammenliknet med dem som ikke oppga å ha hatt slike erfaringer. Og jo flere typer slike opplevelser en studieperson oppga, desto høyere var vedkommendes samlede sykdomsrisiko. Bildet om forvandlingen av gull til bly fanger metaforisk selve essensen av sammenhengen mellom en barndom preget av direkte eller indirekte krenkelser og et voksenalv preget av stor helserisiko og for tidlig død som ACE-studien har tallfestet. Felitti formulerer det slik: «Vi fant at slike negative barndomsopplevelser var svært vanlige selv om de som regel var fortiet og uoppdaget; at de selv et halvt århundre senere fremdeles hadde avgjørende effekt på helsen selv om de nå var blitt omformet fra psykososiale erfaringer til somatiske sykdommer; og at de på helt avgjørende måter bestemmer nasjonens helse og sosiale velferd. Våre funn er av største viktighet for den daglige praksis i somatisk og psykiatrisk medisin, fordi de indikerer at det som er anerkjent som vanlig i voksenmedisinen er resultatet av det som ikke blir erkjent i barndommen. Studien får de gjeldende forståelsesmodeller for depresjon og rusmisbruk til å fremstå som overfladiske, fordi den påviser at disse står i en sterk dose-respons-sammenheng til forutgående livserfaringer.» (min oversettelse). Funnene fra ACE-studien støttes av en studie blant 6000 voksne, publisert i år, som tallfester sammenhengene mellom opplevelse av henholdsvis mishandling, misbruk eller vanskjøtsel og sykdom. Statistisk beregning tilsier at mishandling medfører økt risiko for lungesykdommer, magesår og leddsykdommer; seksuelt misbruk medfører økt risiko for hjertesykdommer; vanskjøtsel medfører økt risiko for diabetes og autoimmune sykdommer. Sammenhengen mellom seksuelt misbruk og hjertesykdommer er den sikreste. En studie blant 1359 eldre personer publisert i 2000 viste en sammenheng mellom seksuelle overgrep i barndommen og både revmatoid artritt og brystkreft hos kvinner. En sammenheng mellom mishandlings- og misbrukserfaring og det som defineres som psykiatrisk sykdom er solid dokumentert. Blant kvinner med tunge psykiatriske diagnoser angir inntil 85 prosent slike erfaringer. Men en engelsk studie fra 2001 viste en svært høy forekomst av voldserfaring også blant kvinner som oppsøkte allmennlege. Og dessuten viste den at voldserfaring i barndommen medfører en høy risiko for igjen å bli voldtatt, mishandlet eller traumatisert som voksen. Vitenskapelig dokumentasjon tilsier at barndommens uoppdagede og uenvelige eksistensielle

Reklame:

NYHET!

SKRIV DIN MENING

Tittel

Skriv ditt innlegg her - maks 2000 tegn. Innlegg må undertegnes med fullt navn. Innlegg med usaklig innhold eller upassende språkbruk blir ikke publisert.

Fornavn Etternavn

Epost Send meg svar

Send innlegg

Hele debatten

Siste nytt: Norske Syden-turister kastet av flyet (18:26)

Vær kl. 21.00: Trondheim
9.9°C | Steinkjer 7.8°C | Røros
11.2°C | Været | Værvarsel

Søk i adressa.no

Søk Utvidet søk Skattesøk

TVTRONDELAGE UTGUIDEN

RADIOADRESSA MOBIL

Populært: UT-brudd | Laksefiske
| Quiz | Spør Eva om sex

Spesial: Fantasy | Politiloggen | Ville
veier | Nye viner | UT-brudd

KAMERA DAGENS TEGNESERIESTRIPER

PDA PDF RSS DIN ADRESSA

Sett adressa.no som startside

Reklame:

Vurderer du
synskirurgi?

fotball Mer fotball:

Beklager supporterens oppførsel

FRANKFURT: Det tyske fotballforbundet (DFB) gikk søndag ut og beklaget tyske tilhengeres oppførsel i Slovakia lørdag kveld.

[Les mer](#)

- Venter å se Mikel mandag
- Skottene kommer stinne av selvtilitt
- Sandefjord til topps

10 Siste Nyheter

- 18:08 Norske Syden-turister kastet av flyet
- 18:03 Norske marinedykkere og logistikere til USA
- 17:55 Ber om hjelp etter mulig drap på Dælenenga
- 17:36 Mentsjov vant og overtok ledelsen
- 17:30 Stjal verdens største spark
- 17:14 Norsk rekord av Thorkildsen
- 17:06 Omkom etter kantring
- 16:32 To savnet etter kantring i Aursjøen i Skjåk
- 16:12 Motorsyklist skadd i utforkjøring
- 16:02 Krever RBK-plass for «Lillebror»

kultur | adressa

■ Eli Buhaug mener:
Bruk stemmeretten

Reklame:

Golf-guiden

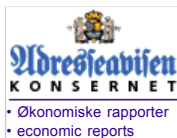
www.adressa.no/golfguiden

Reklame:

Friluftsmagasin for Midt-Norge

tjenester

rss
pda
din adressa
wap
søk i adressa

MARKEDSPLASSEN

- Bil, båt og mc
- Data, tele & mobil
- Helse og velvære
- Hjelp til eiendommen
- Kultur, sport og fritid
- Kurs og konferanser
- Reiser og ferie
- Restaurant & kafé
- Shopping
- Trafikkinfo
- Utdanning

Les alle utgaver av
Adressavisen
fra 1767 til 1905

LOKALAVISENE

- **Fosna-Folket:** Vil styrke redningstjenesten
- **Hitra-Frøya:** Vil ikke reise med hitterværingene
- **Levangeravisa:** Får skryt for ny ungdomsbok
- **Sør-Trøndelag:** Vil hjelpe Ekko og Egil's
- **Trønderbladet:** 150 mil for å hente pus
- **Verdalingen:** Friskt TV- pust fra Verdal
- **Oppdal og omegn**

ADRESSA SOM PDF

Kjøp og les avisen:

krenkelser med stor sannsynlighet senere blir «oppdaget» og «navngitt» av den psykiatriske og somatiske medisinen, idet erfaringene er blitt omformet fra krenkelse til sykdom. Men tallene gir ikke svar på det sentrale spørsmålet som de gir grunnlag for å stille, nemlig hvordan barndomserfaringer som ikke drepte barnet årtier senere likevel dreper den voksne som var dette barnet. Forskerne knytter forklaringer til såkalt risikoadferd. Med det menes: bruk av helseskadelige stoffer slik som nikotin, alkohol, narkotika og andre rusmidler; overvekt og fysisk inaktivitet; ubeskyttet seksualitet med smittsom sykdom, uønsket eller tenåringssvangerskap til følge. Ved å bruke begrepet «risikoadferd» tilkjenner forskerne både at de bedømmer en være- eller levemåte utenfra, og at de fordømmer personen som lever eller ter seg slik som ufornuftig og uansvarlig. Et slikt avstandsblikk gir ingen fruktbar ansats til å kunne forstå hvordan barn som er blitt skadet og krenket blir til voksne som tilsynelatende forsterker sin skadethet ved å skade seg selv og som tilsynelatende selv utdyper sin krenkethet ved å ikke verne seg. Hvordan forvandlingen fra gull til bly skjer i et livsløp må utforskes ved hjelp av både nær- og dyptgående bekjentskap med den enkelte krenkede person. Den destruktive kraften som bor i krenkelser er knyttet til fenomener som unndrar seg tallfesting. De handler om skam, skyld, stigma, smerte, redsel, angst, isolasjon, utrygghet og ensomhet. Hvordan disse former den krenkedes selv- og kroppsbilde og vedkommendes handlinger og væremåter kan tall ikke gripe. De dokumenterte sammenhengene mellom tidlige og senere krenkelseserfaringer, mellom krenkelse og sykdom, og mellom tidlig krenkelse og for tidlig død har selvsagt stor relevans for helsepersonell. Men studiene viser dessverre også at helsearbeidere i meget liten grad innhenter informasjon om traumer. Det behøves andre typer utforskning, og det er nødvendig at den allerede eksisterende kunnskapen blir tillagt rettmessig betydning. Den bør bli tatt inn i opplæringen av helsepersonell i større grad enn det som er tilfelle i dag. Ellers vil behandlere fortsatt kunne la være å etterspørre traumeerfaring hos syke og lidende personer og ignorere informasjon som disse selv tilbyr uoppfordret. Og så lenge behandlere ikke spør og ikke vet bidrar de til at tausheten omkring mishandling og misbruk opprettholdes, at krenkelser fortsetter, og at de overføres fra generasjon til generasjon, med en stor mengde sykdom til følge.

Tips en venn!

Til:

Fra:

Reklame:

NYHETER fra Accu-Chek:

Rask og enkel blodsuktermåling

Accu-Chek Aviva
Unik teknologi
Svar på 5 sekunder
Kjøp den på apoteket

Accu-Chek Compact Plus
Trommel med 17 strimler
Eneste målesystem med alt i ett
Kjøp den på apoteket

Klikk her for å lese mer

www.accu-chek.no

ACCUCHEK®
Live life. The way you want.

adressa.no | på forsiden akkurat nå

■ Høyrebaby på vei

Hofstad gravid

Høyreparet Linda Cathrine Hofstad (28) og Trond Helleland (43) venter barn.

Går med spypose i lomma 04.09.05 | 17:17 | sør-trøndelag

Kvinne (31) skadd etter kollisjon

Kjerte i bergveggen med datteren (5)

Motorsyklist skadd i utforkjøring

Ulykke ved Ler

Krever RBK-plass for «Lillebror»

Stjal verdens største spark

Hvorfor benytter ikke alle seg av muligheten til å stemme?

Hva mener du? **Les mer**

02.09.05 | 08:38 | velgerpanel

- 4000 jublet for Nightwish
- DJ Løv forsvarer i NOKAS-saken
- Bleken hedres

Reklame:

TRONDHEIM KOMMUNE

www.trondheim.kommune.no

- [Aktuelt](#)
- [Tjenester](#)
- [Demokrati og politikk](#)
- [Om kommunen](#)
- [Organisasjonen](#)
- [Kontaktinfo](#)
- [Selvbetjening](#)
- [Valg 2005](#)

5 Siste Film

- THE AMITYVILLE HORROR
- Madagaskar
- Giganten
- Nordkraft
- Wedding Crashers

5 Siste Bok

- Halvard Foynes: Ytre Oslofjord
- Jackie French: LIVET ER IKKE EN FILM
- Hans Petter Sjøli: Mao, min Mao
- TISTLER I NORGESGLASS
- Magnus Mills: PLAN FOR FULL SYSSELSETTING

utguiden

sept		okt		nov	
man	tir	ons	tor	fre	lør
			1	2	3
4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27
28	29	30			

kamera

Velg kamera

reiseliv

Bjørn mest populær

Selv om det ikke eksisterer fullstendige oversikter over hvilke dyr som er de mest

5 Siste Spill

- WIPEOUT PURE
- FIRED UP
- WORLD TOUR SOCCER
- RIDGE RACER
- NBA STREET SHOWDOWN

5 Siste Musikk

- LOST LOVE CHORDS
- LOVESONGS
- PHEROMONES
- UNSTABLE
- LATE REGISTRATION

Send et PusleKort til en venn eller spill selv.

Til (epostadresse)

Fra (ditt navn)

Beskjed

Flere PusleKort

digital

Misfornøyd med lærernes nettvett

Bare 15 prosent av elevene mener læreren kan mer enn

Daniel Braaten (23) var så god at makker John Carew (25) snakker ham inn på klubblaget.

Les mer 04.09.05 | 16:04

- Les også:
- **Les alt om kampen og landslaget**

Ble verdensmester!

Gunn-Rita Dahle utklasset konkurrentene og vant rundbanerittet under VM i terrengsykling i Italia søndag.

Les mer 04.09.05 | 16:08 | **sport**

Orkanbyene teller sine døde

De orkanrammede byene på USAs sørøstkyst er i gang med det møysommelige arbeidet å telle sine døde.

Ingen har oversikt 04.09.05 | 18:05 | **utenriks**

- Les også:
- **Norske marinedykkere og logistikere til USA**
 - **En nordmann fortsatt savnet etter Katrina**

Men tyvene på Tynset kom ikke langt.

Dårlig sparkføre | **innenriks**

4000 jublet for Nightwish

Tyvstarten på Hell Bluesfestival på Stjørdal ble en knallsuksess både for publikum og konsertarrangørene.

Les mer | **kultur**

Blir astronaut

Eivind Almhjell (23) fra Kristiansund blir første nordmann i verdensrommet.

Vant turen | **nordmøre**

populære blant norske utenlandsjegere, så gir statistikk på CITES-dyr i alle fall en indikasjon. De foreløpige tallene for 2004, som Øystein Størkersen har hentet ut for oss, viser at 64 svartbjørn fra Canada (og noen få fra USA) ble søkt importtillatelse for.

Les mer 03.09.05 | 07:48 | **reiseliv**

- Les også:
- **Stadig flere jakter i utlandet**

- **- Herlige sommerdager ved Ånøya**
- **Reise-quiz 45**
- **- Trofeet er ikke viktigst**
- **Iskald jakt på urokser**

sport

Mentsjov vant og overtok ledelsen

Lloret de Mar (NTB): Russiske Denis Mentsjov fra Rabobank vant søndagens niende etappe i Spania rundt, og overtok sammenlagtledelsen.

Les mer 04.09.05 | 17:54 | **sport**

- **Norsk rekord av Thorkildsen**
- **Krever RBK-plass for «Lillebror»**
- **Wigene på pallen i Berlin**

dem selv om internett.

8 prosent spør læreren
01.09.05 | 14:07 | **digital**

- **- PC-mangel gir digitalt klaskesille**
- **Med hamsteren som mobillader**
- **Det kommer i neste versjon...**

forbruker

Bygger 1200 nyeboliger på Brøset

Det gamle institusjonsområdet på Brøset blir et nytt, gigantisk boligområde med 1200 boliger, egen skole og barnehage.

Les mer 02.09.05 | 08:12 | **bolig**

- **Politikerne er enige**
- **Grønne biler billigere**
- **Kjempe-Vitara**

Ansvarlig redaktør: **Gunnar Flikke**
Adresseavisen ASA, 7003 Trondheim
Redaktør og leder for internett: **Rolf Dyrnes Svendsen**

Adresseavisen sentralbord: 07200
Fax: 72 50 15 00 | Tips: 02270
e-post: webred@adresseavisen.no

Alt innhold er opphavsrettslig beskyttet.
© Adresseavisen
Powered by Escenic

Adresseavisens rettigheter: All utgivelse av stoff i Adresseavisens publikasjoner skjer kun i henhold til Adresseavisens generelle vilkår for rettigheter til stoff. Innsendt stoff honoreres i alminnelighet ikke, med mindre annet er avtalt. Publiseringsvilkårene gjelder for så vel honorert som ikke honorert stoff. Adresseavisen betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form fra Adresseavisens elektroniske redaksjonsarkiv eller andre databaser som Adresseavisen har avtale med. Dette innebærer også publisering på Internett og lignende. Bruk av Adresseavisens stoff og annonser er ikke tillatt med mindre dette er hjemlet i lov eller særskilt avtale.